

**Predlog potrebnih ukrepov za krepitev
mednarodnih humanitarnih dejavnosti
Republike Slovenije in možnosti
vključevanja oz. sodelovanja z DG ECHO –
kaj lahko naredimo v prihodnjem obdobju**

Ljubljana, junij 2020

Pri pripravi predlogov smo izhajali iz dveh ugotovitev.

Podprezentiranost nekaterih držav članic Evropske unije (EU) po številu organizacij s FPA (*Framework Partnership Agreement*) statusom je posledica niza dejavnikov, med katerimi je med bistvenimi pomanjkanje finančnih virov za mednarodno humanitarno pomoč. Nevladne organizacije (NVO) skladno s svojimi zmogljivostmi učinkovito pridobivajo sredstva z donacijami in s projekti ter jih porabljajo skladno s standardi za humanitarno pomoč, ne morejo pa nadomestiti manko sredstev s strani svojih vlad (npr. kot v Sloveniji za izpolnitev zaveze 0,33 % bruto nacionalnega dohodka (BND) za uradno razvojno pomoč (URP) do 2030). Države z NVO z FPA statusom izmed "novih DC" za URP namenjajo različne vsote - Češka 273 milijonov EUR (dve FPA organizaciji), Poljska 611 milijonov EUR (ena FPA organizacija), Madžarska 283 milijonov EUR (ena FPA organizacija), Slovaška 115 milijonov EUR (ena FPA organizacija, Slovaška rahlo odstopa od ostalih treh, glede na višino sredstev; Habitat for Humanity Europe, Middle East & Africa s statusom FPA je podružnica globalne organizacije Habitat for Humanity) – več v informativnem dodatku spodaj.

Druga ugotovitev je, da bi DG ECHO moral ohranjati raznolikost partnerjev, ki odraža tudi raznolikost držav članic EU, ob tem pa je potrebno upoštevati specifično dodano vrednost vsake organizacije. Ob tem gre opozoriti na možnosti dogovarjanja z DG ECHO, ki jih ustvarja določilo 10. člena Uredbe Sveta (ES) št. 1257/96 z dne 20. junija 1996 o humanitarni pomoči, ki določa, da lahko Evropska komisija *"zaradi zagotavljanja in povečanja učinkovitosti ter usklajevanja sistemov humanitarne pomoči na ravni Skupnosti in ravni držav članic sprejme katerikoli ukrep, ki je potreben za pospešitev tesnega sodelovanja med dejavnostmi Komisije in dejavnostmi držav članic, tako pri sprejemanju odločitev kot pri dejavnostih na terenu."*

Tudi anketa o izpolnjevanju meril za pridobitev FPA status za humanitarne nevladne organizacije pri DG ECHO kaže, da je šibkost humanitarnih organizacij neposredno vezana na razpoložljivost finančnih sredstev, predvsem na nacionalni ravni. Zaradi tega so NVO relativno šibke na finančnem polju (nizki operativni prihodki, manko neto rezerv), na operativnem polju (predvsem človeški viri in s tem povezano šibkejšo načrtovanje, izvajanje ter spremljanje) in posledično na področju upoštevanja pravil ter nadzorovanja tveganj.

Predlog potrebnih ukrepov za krepitev mednarodnih humanitarnih dejavnosti Republike Slovenije in možnosti vključevanja oz. sodelovanja DG ECHO:

- Slovenija ima zavezo, da bo do 2030 za URP namenila 0,33 % BND. Sektor za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč Ministrstva za zunanje zadeve RS (Sektor MRS in MHP) je pripravil osnutek akcijskega načrta za izpolnitev te zaveze. Predlagamo, da se - v luči naraščanja humanitarnih potreb v svetu - nadaljuje proces za sprejem načrta s strani Vlade RS.
- Sektor za MRS in MHP v sodelovanju z NVO in ustanovami ter drugimi pomembnimi akterji za področje mednarodnega humanitarnega dela oblikuje delovno skupino ali drugo obliko sodelovanja, v sklopu katere bi skupaj premislili potrebne korake na nacionalni ravni za krepitev humanitarnega sektorja v celoti na eni strani in do pridobitve statusa NVO kot izvajalske organizacije na drugi strani. Namen delovne skupine bi bil tudi spodbujati sodelovanje in izmenjavo dobrih praks različnih humanitarnih organizacij na nacionalnem nivoju z namenom krepitev njihove povezanosti in čim boljši usklajenosti pri načrtovanju in izvajanju aktivnosti mednarodne humanitarne pomoči.
- Z ustanovo ITF, ki status FPA že ima, Sektor za MRS in MHP opravi presojo učinkov statusa in naukov iz celotnega procesa pred ter po podpisu pogodbe. Izsledke bi lahko predstavili zainteresiranim NVO na skupnem srečanju sektorja, ustanov in NVO. Ob tem

bi bilo smiselno, da sektor v sodelovanju z ITF preuči možnosti in načine vključevanja slovenskih NVO v projekte ITF s ciljem krepitve področja mednarodne humanitarne pomoči.

- Sektor za MRS in MHP (po možnosti v sodelovanju z DG ECHO in "novimi" članicami EU (EU 13)) opravi analizo stanja podprezentiranosti in razlogov zanj. Platforma SLOGA opravi podoben pregled razlogov za obstoječe stanje v sodelovanju s platformami iz "novih" držav članic Evropske unije ter Portugalsko. Na podlagi analiz se oblikuje predlog za razpravo z DG ECHO. Smiselno bi bilo pripraviti srečanje z zainteresiranimi državami članicami z namenom izkazati interes za krepitev zmogljivosti na področju mednarodne humanitarne pomoči na nacionalni in s tem tudi na EU ravni.
- Vključiti rezultate analize in pogovorov z državami v proces predsedovanja Svetu EU, s ciljem, da Svet EU na temo krepitve humanitarne pomoči v času slovenskega predsedovanja sprejme določene sklepe.
- Sektor za MRS in MHP skupaj z NVO, ki izvajajo projekte v partnerskih državah, pripravi predlog za pilotni projekt DG ECHO, s katerim bi podprli delovanje konzorcija in/ali manjših NVO. Koncept bi temeljil na naših največjih dodanih vrednostih: izhajanje iz neposrednih potreb lokalnega prebivalstva in sodelovanje z lokalnimi NVO, ki so sicer pogosto postavljene le v vlogo izvajalcev in ne tudi odločevalcev, ter celovit pristop k reševanju kriz (kar je posledica kadrovske in finančne podhranjenosti sektorja, ki mora z danimi viri doseči maksimalne učinke za lastno preživetje). Manjše in t.i. *grassroot* organizacije, ki se povežemo s podobno mislečimi in delujočimi NVO v državah globalnega Juga, krepimo ter ohranjamo prostor civilnodružbene samoorganizacije in zagotavljamo raznolikost pristopov. Naše delovanje je najpogosteje tudi finančno učinkovitejše in večji delež sredstev prispe do končnih uporabnikov.
- Vzpostavitev humanitarnih kontaktnih točk na ravni predstavništev Evropske komisije v državah, kjer ni organizacij z FPA statusom ali je njihovo število zelo nizko. Takšne točke kot katalizator dialoga bi lahko prispevale k oblikovanju prostora za razpravo na nacionalni ravni za pripravo in sprejem konkretnih, preverljivih ukrepov za zavezo 0,33 %, in s tem tudi za krepitev zmogljivosti in podpornega okolja za mednarodno humanitarne pomoč.

Poleg teh predlogov smo v intenzivni razpravi identificirali še druge možne, *out-of-the-box* ukrepe, ki se tičejo:

- možnih sprememb v procesu pridobivanja statusa PFA in pridobivanju projektov s strani organizacij s FPA statusom (možnosti konzorcijske prijave za pridobitev FPA statusa; dodatne točke pri vrednotenju prijav za pridobitev sredstev DG ECHO in izbor za podpis »*humanitarian operation agreement-a*« ali »*service contracts*«; dodatne točke, če je vključena organizacija iz države brez organizacije s FPA statusom; priprava dodatnega razpisa za krepitev kapacitet organizacij v izbranih državah in krepitev *visibility* humanitarne dejavnosti EU v državah, ki so brez organizacije s FPA statusom oz. je njihovo število primerjalno nizko);
- udeležbe vlad držav, ki so brez organizacije s FPA statusom (pobuda vladam držav brez organizacije s FPA statusom za oblikovanje sklada ali skupnega programa za podporo krepitvi institucionalnih, finančnih in izvedbenih zmogljivosti) in
- pozitivne diskriminacije na ravni razpisnih pogojev (različne inačice dodatnih točk pri vključevanju organizacij iz držav, kjer ni organizacije s FPA statusom; vključevanje možnosti *subgranting* mehanizma za organizacije iz teh držav za izvajanje aktivnosti na terenu, za katere izpolnjujejo merila za FPA status; dodatna sredstva za *job shadowing* za krepitev operativnih zmogljivosti organizacije brez FPA status; dodatne točke za vključevanje organizacije v procesu pridobivanja FPA statusa).

INFORMATIVNI DODATEK

Države brez (nevladne) organizacije s FPA statusom:

Hrvaška, Romunija, Bolgarija, Estonija, Latvija, Litva, Ciper, Portugalska, Malta, Grčija*, Slovenija*

* ustanova ITF ima FPA status kot "Member States Specialised Agencies" (MSSAs)

Nevladne organizacije s statusom OSP v višegrajski skupini držav (okvirni podatki iz letnih poročil):

- **Češka:** Charita Česká republika (2019: 200 zaposlenih, 3,72 milijona EUR proračuna za mednarodne projekte), People in Need (2018: več sto zaposlenih, 78,4 milijone EUR letnega proračuna);
- **Madžarska:** Hungarian Interchurch Aid (2018: 385 zaposlenih, ca. 10 milijonov EUR proračuna);
- **Poljska:** Polish Humanitarian Organisation (2018: 301 zaposlenih, ca. 18,6 milijonov EUR proračuna);
- **Slovaška:** NHFHI - Nadacia Habitat for Humanity International (Izpostava HHI, sedež operacij za Evropo, Bližnji vzhod in Afriko, operativni proračun na globalni ravni 3,1 milijarde USD v letu 2019).

Podatki o številu FPA organizacij so iz decembra 2019 - 209 NVO, od tega 5 iz "novih držav članic":

Avstrija – 7; Belgija – 10; Češka – 2; Nemčija – 21; Danska – 9; Španija – 20; Finska – 7; Francija – 26; Madžarska – 1; Irska – 5; Italija – 24; Luxemburg – 2; Nizozemska – 20; Norveška – 5; Poljska – 1; Švedska – 8; Slovaška – 1; Združeno kraljestvo – 40.

Devet držav imajo organizacije (skupaj 12) z MSSA statusom. DG ECHO sodeluje še z dvema mednarodnima organizacijama ter 18 agencijami Združenih narodov.

Tri organizacije s sedežem v Grčiji imajo OSP status po Council Regulation (EU) 2016/369 – Emergency Support within the Union (FPA ESR).

Slovenija - Med slovenskimi organizacijami ima status tkim. Member States Specialised Agency (MSSA) ustanova ITF (2019: ca. 13,2 milijonov EUR porabe v 2019).

Podatki o ODA v letu 2019 v izbranih državah (v milijon EUR, z zvezdico so označene države z NVO s FPA statusom):

Bolgarija	58	Latvija	30
Hrvaška	70	Litva	52
Češka*	273	Poljska*	611
Estonia	38	Romunija	224
Madžarska*	283		
Slovaška*	115		
Slovenija	77		